

gatur facultas ab Inquisitoribus ut possit absoluiri, vnde ait eum non posse pro libito confiteri: quia alia non teneretur scelus & iterum insisteret ut sibi facultas concedatur, quod faciendum etiam statuit Lopus Artic. 2. citato. Quando quis ergo de adipicenda facultate omnino desperaret, alter videtur dicendum, & ita poterit quiescere, confiteri. Deinde, cum habens legitimum impedimentum, ut in Indis possit absoluiri a quolibet Confessario, iuxta eundem Scriptorem citato numer. 5. s. 5. vbi id sine aliqua limitatione concedit: videtur consequenter dicendum non esse exceptandum necessitatis articulum, quod & tenet aliqui apud Dianam id non improban-tem Parte 7. Tract. 3. Resolut. 23.

Per Bullam Cruciatæ an liceat absolu-
tio, & an omnis exterior hæresis sit
pœnæ pro illa lati comprehensa.

P Bardi in Bullam Cruciatæ Parte 2. Tract. 6. Cap. 2. Sct. 1. ita discurrit, ut ex eius principiis deduci videatur probabile esse beneficio Bullæ possit absoluiri eos, qui in hæresim exter-
nam, occultam tamen, inciderunt. Cum enim id probabile sit respectu Episcoporum, vide-
tur consequenter dicendum idem per Bullam li-
cere, cum liceat absoluiri ab omnibus casibus Bullæ Cœnæ occulis, minimè in eadem Sedi A-
postolica referatis generali prohibitione. Sicut autem cum absolutionem prohibet, de occultis non intelligit, ita & de hæresi videtur similiiter accipiendo, quia in ea quoad hoc non fecit exceptionem, nisi quantum ad modum absolu-
tionis, ut ea ab Episcopis nequeat generaliter aliis committi. Quod autem alias Episcoporum facultas sublata non sit, probabile quidem est, & quoniam plurimum Doctorum auctoritate invenimus, ut iam vidimus, vnde casus Pontificius non est, sed Episcopalis, & ita veniens cum aliis in Bullæ contentis. Hic est discursus probabilis iuxta P. Bardi, vnde Leander Parte 4. Tractatus 2. Disput. 17. Quæst. 85. verf. Tertiù, quia non dubitat afferre, ipsum sententiam istam clare esse proba-
bilem affirmare: licet oppositum ille tueatur. Vnde miratur P. Mendus in Tractatu Appendix. Disput. 2. Cap. 28. quomodo citatus Auctor consequentiam apertam non intulerit circa probabilitatem de Bullæ facultate loquendo, quia ita de Episcopis philosophatus fuerat, & de Bulla in-
stituerat questionem, de qua præcipue disputabat. Nec vereri debuit, Quæfitores Fidei id ægræ laturos, si probabiliter loquebatur, non enim Sanctum illud Tribunal opinionibus est proba-
bilis infensus, & quod pro sua pietate eas quandoque desiderat, ut reos absoluat, estque id. Sedis Apostolica menti conforme, in qua viget Spiritus Christi ad benignitatem proni, nec con-
demnans eos, qui ab iis, quos ipse in Ecclesia constituit magistros loco sui audiendos, fuerint absoluiri. Neque ego te condemnabo. Illius vox est Ioh. 8. v. 11.

37 Et ita quidem discurrit P. Mendus, licet a nobis non nihil ipsius discursui additum, qui tamen ibidem nihil circa probabilitatem statuit, sicut neque Disputat. 23. Cap. 8. vbi ex professio-

probat non posse beneficio Bullæ absolutionem ab hæresi occulta conferri. Sic autem probatio-
nem instruit, ut satis indicet pro assertione op-
posita validum esse fundamentum. Concludit autem in hunc modum: Ad eam adverte omnino nostram assertionem esse docendam. Etenim ut obseruat P. Henriquez Lib. 6. de Pœnitentia Cap. 16. num.
2. in Glossa lit. L. duo Concionatores, qui temere in sug-
gestu docuerunt Corduba, Turditania, seu Murcia,
posse virtute Bullæ Cruciatæ ab hæresi absoluiri, coac-
cunt publicè doctrinam retractare à Questionib[us] fidei.
Quæ retractatio absque distinctione cadir supra hæ-
resim publicam & occultam. Hæc ille. Iuxta quæ mé-
rito potuit P. Bardi timere, licet alias probabi-
liter opinatus, sicut & ipse Pater Mendus timuit
probabilitatem aperte profiteri, quam tamen v-
tropo loco satis indicauit. Licet enim pro ra-
tione concludeat afferat expressam exceptio-
nem pro casu hæresis in Bulla contentam, vnde
neque dici sub generalitate casuum Episcopaliū
comprehendi; illa ipsa exceptio similiter potest
intelligi, ut de hæresi procedat, quæ publica est:
cum eo modo excipiatur, quo est Sedi Aposto-
licæ reserata; & soli casus publici reseruantur.
Quæ ratio semper appetit verosimilis, cum nihil
afficeret contra ipsam, per quod penitus in-
fringatur. Et omnem aliam prefatam Auctor in-
firmam reputat, quia congruam habet solutio-
nem: atqui etiam quod de exceptione in Bulla
dicitur, illam habet, quam diximus, ergo & non
concludens debet reputari, vnde aperte ita sen-
tient Angelus Bollus apud Dianam Parte 5.
Tract. 12. Resolut. 35. & Mazuchellus apud eum-
dem Parte 8. Tract. 7. Resolut. 67, qui tamen addit
contrariant sententiam esse consilendam.

38 Et hæc quidem iuxta Auctores dictos, cum reuerâ sententia dicta, licet speculatiuè vi-
deatur verosimilis, nullo modo sit in præceptu ut
probabilis admittenda, ut affirmat Diana Resolut.
67. citata: pro quo & videndus P. Bardi in Selectis
Lib. 5. Quæst. 1. numer. 6. Quando præsentim
delictum ita est exterrum ut testem habeat; sine
teste enim commissum volunt aliqui instar mē-
talis iudicandum: quia dum quis ad nullius notori-
tatis deuenire corat, perinde se habet acti intra-
mentis adnya contineret. Et ita Ecclesia de illo
non iudicat, quæ non iudicat de occulis; nisi
forte quando ex occulto delicto damnum nota-
bile sequeretur, ut accidere potest in homicidio,
furto, aut sacrilegio occultis. Ex eo autem quod
quis, concepcionem hæresim se solo teste pronun-
tiet, nihil plus damni habetur, quam si retineat
mente. Vnde est sententia P. Petri Hurtadi, licet
sub dubio 2. 2. Disput. 83. de fide Sct. 3. s. 29.
præferentem hæresim, quam vere tenet, se dor-
mire dum simulat, si audientes sibi persuadeant
eum vere dormire, non esse hæreticum exter-
num: licet contradicat Diana Parte 5. Tract. 13.
Resolut. 17. Multò ergo minus si solus esset. Fa-
cit etiam pro eodem Rebuffus à Barbosa addu-
ctus de Potestate Episcopi Allegat. 40. numer. 11. di-
cens hæreticos mentales non ligari excommuni-
catione, aut alios omnino occultos. Præter mentales
enim non videntur quinam alij esse omnino
occulti possint, nisi qui ita hæresim proferunt,
ut omnino alii ignorant esse current: talis enim
non solum per accidens est occulta, quia scilicet
testes

Circa Titulum XII. Cap. XI.

9

Dæmones vident, & sapient publicant. Vnde sic multi philosophandum docent, sic concludunt: Atius exte-
ni secreti, si sunt publici, agnoscuntur ab Ecclesia:
ergo & si ipsi essent publici, posse interdicere non sunt;
ergo interdicere nequeunt. Vide utrum consequentia sa-
tis legitime inferatur, & pro scientia tua in hac do-
ctrina indica: ista enim omnia ex meis principiis infe-
runtur. Hac ille. Quibus addo: Caramuel quoad
generalem doctrinam de actibus occultis impugnat Illustrissimus D. Ludovicus Crespinus à
Borgia in Selectis Questionibus moribus contra il-
lum. Quest. 1. s. 1. Sed esse probabile affir-
mat Croulers in Regulam S. Francisci Cap. 7. Let. 4.
Contra quem Leander Parte 4. Tract. 1. Disput. 8.
quest. 4. & Par. 5. Tract. 1. Disput. 1. quest. 10. Cum
quis ita arguit: si isti actus agnoscuntur, pos-
sent puniri: ergo ex se sunt punibles: negan-
dum esse supponit Antecedentis, quod scilicet
si agnoscunt possent isti actus, reipla essent:
nam ideo sunt, quia agnoscunt nequeunt: si enim
possent agnoscere, non essent. Præterquam quod
similiter de actibus internis argui potest: si enim
cognoscunt possent, punitioni essent obnoxii, ut
sunt respectu Dei, quia omnia nuda & aperta sunt
oculis eius. Hebr. 4.

42 Et hæc quidem pro istiusmodi faciunt
positione. Quidquid autem de illa sit, & de oc-
cultâ hæresi loquendo, non viderur probabile,
vt dixi, beneficio Bullæ possit ab eadem absoluiri,
cum expressè in ipsa habeatur exceptio, quæ ad
occultam dubio prout extenditur. Et volunt ali-
qui in Bulla Cœnæ id expressum verbis illis
excommunicationis primæ: Ex quavis causa pu-
blici, vel occulte, quæ ad omnia esse referenda in
eā clausulâ contenta, cum Rebuffo censet Bar-
bosa supra num. 11. Si enim hæretici occulti per
Bullam Cœnæ excommunicati sunt, iam cessat
ratio, cui præcipue aduersantes innuntur, quod
scilicet in Bulla Cœnæ publicâ tantum hæresis
referetur, & ita non sit casus Pontificius quæ
occulta est, sed Episcopalis, & ita beneficio illius
posse in eam incursum absoluiri. Sed certè verba
prædicta, tenore Texfus attento, ad solos vi-
dentur librorum hæreticorum defensores refe-
renda, vt videri potest apud Sayrum in Thesau-
Lib. 3. Cap. 5. num. 18. Aliunde ergo prefata est
veritas comprobanda: ex eo scilicet quod excep-
tio regulanda est per concessionem, vt est clara-
rum: cum eum generaliter aliquid conceditur, si
quidquam excipitur, ita est exceptio accipienda,
vt non licet stante illâ, quod respectu aliorum li-
cer. Sic cum in Concilio Tridentino Sessione 24.
Cap. 6. de Reformat. conceditur Episcopis, vt pol-
sint dispensare in omnibus irregularitatibus ex
delicto occulto prouenientibus, additâ exceptio-
ne homicidij voluntarij, manifestum est excep-
tio debere iuxta concessionem, intelligi, vt
scilicet dispensatio in foro occulto non licet, in
quo respectu aliorum casuum est facta concessio:
vnde exceptione non additâ, licet dispensatio in
illo, sed in foro tantum dicto. Arqui per Bul-
lam conceditur generaliter facultas absoluendi à
casibus in Bulla Cœnæ contentis modo in eadem
explicato, idque tantum in foro conscientiæ,
qua Confessario ut tali, ut communiter Doctor-
res admittunt videndi apud P. Mendum Disp. 25.
Cap. 14. quod de immediata & directa absolu-
tione

tione est certissimum, sicut videri apud eundem potest num. 159. quidquid de aliquo effectu exteriori sit, pro quo Idem citato Capite. Exceptio ergo heresis iuxta forum est idem accipienda, ut scilicet in eo non licet abolitio, sive publica sit sive occulta. Discursus videtur perspicuus.

43 Deinde probatur ex eo quod ab eo tempore, quo exceptio addita est, & Gregorius XIII. declarauit, sic est ab omnibus intellectum, & Gregorius ipse exceptionem declarans, ita loquitur: *Nos autem omnem dubitandi occasionem in praemissa remouendam esse existimantes, ne circa id illo tempore hastari contingat, &c.* Mansisset autem magna dubitatio, si non omnem absoluendi in foro anima (de quo expresse loquitur) facultatem remouisset. Vnde & subdit: *Dicitis Confessoribus aliquo modo absoluendi, &c.*

44 Præterea, si ex eo quod sit probabile heresum esse casum Episcopalem, licet probabiliter abolitio per Bullam: ergo & licet toties quoties, quia in ipsa concedunt ampla facultas pro omnibus, quae non sunt in Bulla Cœna referata: inimicorum & horum abolitio, quando occulta sunt, toties quoties licebit, quod tenet P. Mendus *Disput. 23. Cap. 5.* iunctis iis, quæ habet *Disput. 25. num. 48.* & ante ipsum Trullench in *Expositione Bullæ Cruciate, Lib. 1. §. 7. Cap. 2. Dub. 6. num. 4.* cum P. Thoma Sancio in *Opere moralis, Lib. 4. Cap. 54. num. 27.* Et etiam cum publica, iuxta limitationem appositam in illa, semel scilicet in vita, & temel in morte, in foro conscientia, iuxta eosdem. Atqui hoc non est tolerabile, vt omnino alienum à mente Pontificis, vt constat ex declaratione Innocentij X. pro Iubileis, etiam cùm non sit expressa & peculiaris exceptio, de quâ Diana Parte 12. *Tractat. 2. Resolut. 24.* Prodiit autem prædicta Declaratio ad instantiam Tolerationæ Inquisitionis, & non pro absolutione ab heresi, cùm publica est, sed generaliter facta, plurimum Pontificum, qui idem declarauerant, commemo ratione propostâ, & ita responsio iuxta mentem est postulantis regulanda. Cùm ergo in Iubile paucis duraturo diebus, & raro concedi solito, vptote omnium maximâ largitione, talis sit Sedis Pontificie voluntas, quis credat in Bulla Cruciate concessionem ad frequentem haberi? Sic Titulo isto num. 308. argumentabamur pro priuilegiis alii, vbi & de SS. Alexandri VI. Declaratione.

45 Et ex eodem possumus etiam in propo sito concludenter instare. Nam si beneficio Bullæ licet probabiliter abolitio ab heresi, & per Religiosorum pariter priuilegia licebit. Ilatio ostenditur. Religiosi enim possunt probabiliter absoluere a resuatis Episcopis, vt latè probat P. Quintanad. *Tomo 1. Tractat. 7. Singular. 14. & tribus sequentibus,* non obstante Decreto Urbani VIII. quo id videtur prohiberi. Licet autem Diana Parte 10. *Tractat. 13. Resolut. 22.* reiiciendam talē sententiam censcat, pro quo adducit P. Vidal sive Religionis, quia contra illam stat communis Doctorum sensus, stylus & praxis Romanae Curie, & quatuor Decreta Pontificum: quo rum ultimum est Innocentij X. quod refert cum rescripto ad Archiepiscopum Neapolitanum, die 7. Decembri 1647. adhuc tamen non videtur probabilitas abrogata: nam in Decreto prædi-

cto sola excluditur facultas absoluendi in via confirmationis, extensionis, aut communicatio nis priuilegiorum post Concilium Tridentinum obtenta, aut imposterum obtainendæ. Atqui extant priuilegia circa hoc ante Tridentinum, de quibus P. Quintanad. *Singulari 16.* Ergo virtute eorum poterit abolitio conferri. Video tamen posse ex Epistola præfata virgeri, nam in eâ dicitur facultatem absoluendi prædictam fuisse à Concilio sublatam: *Sono state annullate & effinte, coi dal sacro Concilio di Trenti, como dalle sodeete Constitutioni.* Verum à Concilio non fuisse talem annulatam & exirentiam facultatem ostendit citatus Auctor *Singulari 14.* Neque quoad hunc articulum videtur plus virgere Sacra Congregationis auctoritas, quam eiusdem in Decreto Urbani VIII. in quo per Concilium supponuntur extincta priuilegia, & cauetur ne censeantur reuixisse per confirmationes, &c. Illa autem suppositione non obstante, de facultate absoluendi sunt Doctores probabiliter opinati.

46 Addi etiam potest id, quod idem Pater *Singul. 14. num. 5.* responderet circa Epistolam similiem in punctione eodem eiusdem Sacrae Congregationis ad Archiepiscopum alium Neapolitanum; sic enim ille: *Sed cum hac sit Epistola cuidam particulari missa, nec sufficienter promulgata, vim legis in omnibus Christiani Orbis plagiis non habet. Sic ille quem adducit, nec improbat P. Busenbaum in Medulla, Lib. 6. Tractat. 4. Cap. 2. Dub. 3. circa finem, post Innocentij X. præfaram declarationem scribens, sicut & P. Escobar de Mendoza Libr. 16. Moralis Theologie, Tomo 2. num. 53. vbi id absolute tenet.* Iuxta hæc ergo, cùm heres casus Episcopalis sit, quando est occulta, ab eâ poterunt Religiosi probabiliter absoluere; & quidem toties quoties: quod concedit Croulers apud Dianam Parte 6. *Tract. 6. Resolut. 54.*

47 Ad quod quidem id tantum dici potest (ne illatio ad eorum exorbitans concedatur) facultatem à Pontifice sublatam exceptione propostâ, vt dictum *suprà*, de quo Diana loco eodem. Sed instari potest sublatam profectò respectu heresim, cùm publica est: sed contra clarè. Nam auferitur facultas, quæ in vim priuilegiorum competit: atqui nullum extabat priuilegium circa heresim publicam etiam in foro conscientia: ergo non illa tantum, sed omnime debet sublata censer. Ex quo si idem de Bulla dicendum, quia eodem modo absoluendi facultas denegatur, priuilegio circa alia concessio, & sicut respectu priuilegiorum Regularium non venit nomine casuum Episcopali, ita neque respectu Cruciate.

48 Nec dici potest in Bulla absolutionem respectu omnium aliorum concedi, cum tamen Religiosis respectu casuum Bullæ Cœna penitus subtrahatur. Ex eo enim ad summum habetur facultatem Bullæ esse ampliorem, non tamen exceptionem esse alteri accipiendam. Præterquam quod priuilegia pro casibus Bullæ Cœna sibi competere Religiosi multi contendebant, quodrum vñus ad occultos tantummodo extendebatur. Et hinc orta Episcoporum delationes ad Scđem Apostolicam, vt ex citata Epistola constat, ibi: *V. Eminenza con sua letteri de 4. d' Agosto precedente, que in cotesta Cura, è sua Diocesē alcuni Confessori seculari è Regolari, senz' agiustificare con qua*

Circa Titulum XII. Cap. XII. XIII. & XIV.

la facoltà assoluano de fatto dalle Censure è Caso sudetti, &c. Quando ergo Pontifex facultatem negat ad absoluendum, non de publica ratione disponit, aliisque inconvenientibus ex tali praxi emersis nequit quā obviaret. Id autem de heresi est præsertim accipiendum, quæ inter eas Bullæ Cœna locum haber potiorem. Pontifices autem alios in eodem locutus sensu manifestum est, cum pro dispositione eadem inducantur. Licet enim quis contendere possit Epistolam præfamat non habendam pro lege, iuxta dicta: ad intelligentiam tamen id, quod intendimus, quod scilicet de facto Religiosi sic procederent, vnde & illatio est evidens, sufficientissimum præbent fundamentum. Et hæc quidem rem istam ita videntur ostendere, vt merito cum Diana *Resolut. 67. citat.* possimus afferere, contrarium affirmare esse in meridianâ luce cœcutire. Vnde & semel atque iterum affirmat talis amplexus positionem in S. Inquisitionis Tribunalis seuerè puniendos. Cui ego quidquid in superioribus discursibus à me est dictum promptissimâ ingenuitate submitto, cui & pro meo est munere necessarium deseruire.

Circa Caput XII.

De hospitibus apud Religiosos, pro Sacramento Extremæ unctionis, &c.

Ad num. 351.

49 Post illis administrari Sacramentum dictum (sicut & Viaticum & sepultura conferri) cum aliis, quos citat, tenet Diana Parte 10. *Tractat. 11. Resolut. 31. in fine,* ob varia priuilegia apud eosdem. Inter quæ vt notabile proponitur quoddam PP. Theatinorum à Lezana Tomo 3. verb. *Extrema unctio num. 3. pro mercenariis, famulis, operariis, seruis, & hospitibus quibusvis.* Et quod ad sepulturam attinet, ita intelligendum, vt Parochorum licentia necessaria non sit, sua tamen illis iura non subtrahenda, si postulentur: id autem heredis erit aut executors testamenti. Neque ex eo præcisè quod secularis in Monasterio moriatur, talis cura, ticut & alia, ad Religiosos pertinent, nisi forte ex charitate, quia nullus extat, qui officia pietatis exerceat. Et cum infirmus ita de sepulturâ disponit, nulla est difficultas: quæ tamen esse potest si ab intestato moriatur; sic enim moriens sepeliendus est in Ecclesiâ, in quâ suorum est sepultura maiorum: vel si talis non sit, in Paracâ propriâ, iuxta Canonici iuri dispositionem. Et videri pro eo posunt P. Molina *Disput. 214. vers. Si quis è vita.* Fr. Emmanuel *Tomo 2. q. regul. quæst. 88. art. 2. Diana Parte 5. Tractat. 3. Resolut. 108. Barbola de officio Parochi, Cap. 26. num. 28. Lezana Tomo 3. verb. Sepulchra, numer. 9. & Palsqualius *Decis. 401. & seqq.* Sed an hoc etiam seruandum in casu nostro, dum scilicet hospes moritur apud Religiosos? Respondendum videtur negatiue: nam si ita esset, ad nihil priuilegium deteruireret, vt arguit Fr. Emmanuel *citato Artic. 2. de famulis locutus.* Ex quo infert Parochis repugnantibus sepeliri posse. Ipsis enim, qui apud Religiosos decedunt, eligentibus in eorum Ecclesiâ sepulturam, repa-*

Circa Caput XIII. & num. 370.

Ubi de reuocatione Bullæ Pij V. pro Mendicantibus à Gregorio XIII.

51 Non innitor aliquorum placito, qui Bullam prædictam reuocationis publicat negant, cùm ex Cherubino constet oppositum. Vel in eo quod suppressa, aut non recepta, neque in vsu: quia reverâ in vsu est, vt non semel declarauit Rota, & videri potest in Decisione Ann. 1646. de 15. Ianuarii, apud Dianam Parte 8. Pro quo & Lezana Tomo 2. Cap. 1. numer. 14. & 15.

Circa Caput XIV. num. 414. & seqq.

Ubi de Matrimonij Indorum, cùm conuertuntur, qui plures habent vxores, & Pij V. Priuilegium.

52 Auarrus Lib. 3. Consiliorum, Titulus 33. qui est de Conversione infidelium, Consilio 2. in priore editione Bullæ Pij V. meminit, eam vocans Apostolicam declarationem, & decretum permittens, resolutique numer. 5. ex eo non tolli obligationem monendi primam vxores,

L L 2 rem,